

Практична робота № 1

Тема: Структура національного Класифікатора відходів

Мета роботи: Ознайомитись із: структурою національного Класифікатора відходів; термінами та визначеннями, що використовуються в ньому; принципом кодування відходів.

В Україні з 1996 року введений в дію національний Класифікатор відходів (в подальшому КВ), який входить у державну систему класифікації та кодування техніко-економічної та соціальної інформації.

КВ забезпечує інформаційну підтримку в рішенні широкого кола задач державного управління відходами та використання ресурсів .

Використання КВ (рис. 1.1) створює нормативну базу для проведення порівняльного аналізу структури та об'ємів утворення відходів в рамках Європейської статистики всіх видів економічної діяльності.

У Класифікаторі відходів використовуються такі терміни та визначення:

Бракована продукція – продукція, передача якої споживачу не дозволяється через наявність дефектів.

Некондиційна продукція – продукція, яка: а) не відповідає нормативним вимогам або не придатна для застосування за призначенням внаслідок забруднення; б) не може бути регенована, відтворена або використана іншим способом на місці її виробництва (утворення); в) не підлягає обробітці (переробці) у спеціалізованих підприємствах або продажу як вторинний матеріальний ресурс (сировина).

Неідентифікована продукція – продукція, що не має відповідного нормативним вимогам маркування або для якої відсутні технічні специфікації (стандарти, технічні умови) і застосування (споживання, експлуатація) якої може призвести до непередбачуваних наслідків.

Зіпсована продукція – продукція: а) яка втратила свої функціональні та інші властивості, визначені нормативними вимогами, до закінчення строку служби (придатності); б) подальше

застосування якої за її прямим призначенням може призвести до непередбачуваних наслідків.

Відпрацьована продукція – продукція: а) яка в процесі експлуатації (споживання) втратила свої функціональні властивості, що встановлені нормативними вимогами, після закінчення строку служби (придатності); б) яка в процесі експлуатації (споживання) стала неремонтнопридатною у відношенні відновлення основних функціональних властивостей у відповідності з нормативними вимогами; в) подальше застосування якої за її прямим призначенням може призвести до непередбачуваних наслідків.

Шкідливі відходи – відходи, їх суміші, які через кількості, концентрації певних компонентів, фізичних, хімічних, інфекційних характеристик можуть сприяти суттєвому підвищенню смертності або серйозним незворотнім захворюванням, а також можуть обумовити значну небезпеку зараз або в майбутньому для людей, оточуючого середовища і тому потребують спеціальних методів і способів поводження з ними.

Код для конкретного виду відходів згідно українського КВ складається з 10 цифр, але важливо заповнити перші вісім цифр – [XXXX.X.X.XX].

У КВ обрані класифікаційні ознаки відходів, що представлені на рис. 1.3:

- вид економічної діяльності під час якої утворилися відходи, - це перші чотири цифрові позиції (XXXX);
- фаза процесу на якій утворились відходи – це п'ята цифрова позиція (XXXX.X), вона може бути позначена цифрами 1-2-3;
- складовий елемент процесу, від якого утворились відходи – це шоста цифрова позиція (XXXX.X.X), може бути позначена цифрами 1-9;
- дві останні 7-ми і 8-ма цифрова позиції – це вже код “конкретного відходу”.

-

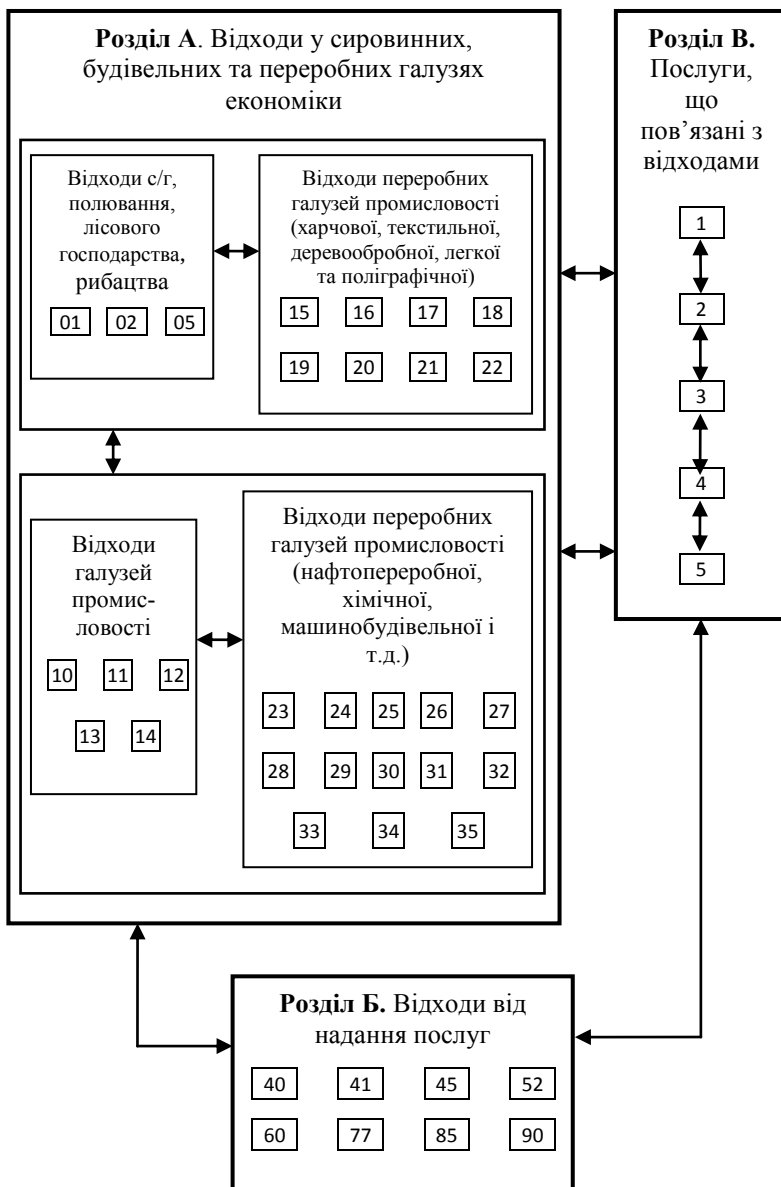

Рис. 1.1. Структура Класифікатора відходів

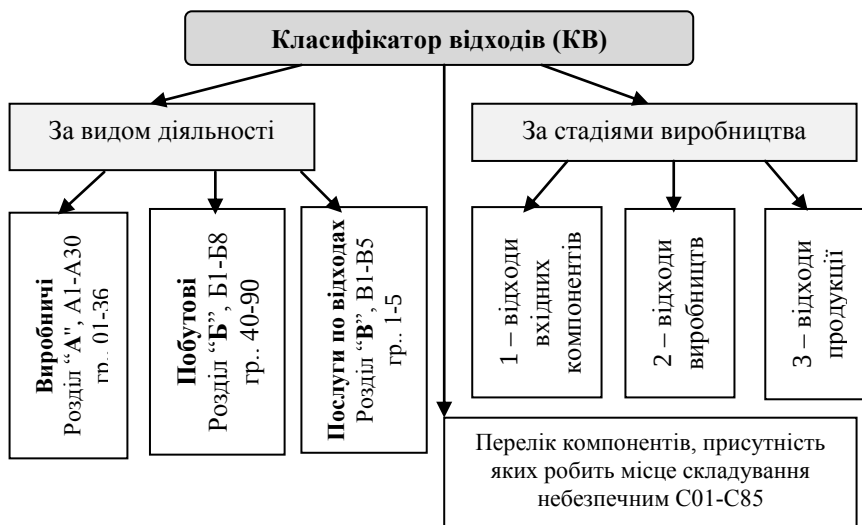

Рис. 1.2. Класифікація відходів у національному Класифікаторі відходів

Структурно Класифікатор складається з двох частин: класифікації відходів (частина I), у тому числі специфічних відходів, що утворюються у сировинних, добувних та переробних галузях економіки (розділ А, від А1 до А30, групи 01-36), а також специфічних відходів, що утворюються у сфері побутових послуг (розділ Б, до Б1 до Б8, групи 40-90); класифікації послуг, які пов'язані з відходами – (частина II, розділ В, від В1 до В5, групи 1-5).

Запропонована класифікація відходів за вхідними компонентами, за виробничо-технологічними процесами та за кінцевою продукцією задовольняє вимогам до класифікації об'єктів, що встановлені у міжнародних стандартах, дає повну системну класифікацію всіх можливих об'єктів.

Наприклад:

До групи 01 входять відходи, що утворились при виробництві продукції сільського господарства та мисливства. Ця діяльність класифікована у групах – 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5 КВЕД.

XXXX.X.X.XX

Цифровий індекс виду відходу

Цифровий індекс елементу процесу, від якого утворились відходи:

- а) для відходів вхідних компонентів:
 - 7 - Відходи основних (сировинних) матеріалів
 - 2 - Відходи допоміжних матеріалів і речовин
 - 3 - Відходи напівфабрикатів, комплектуючих виробів
 - 4 - Відходи енергоносіїв
 - 9 - Відходи інших компонентів
- б) Для виробничо-технологічних відходів:
 - 1 - Відходи гідромеханообробітку
 - 2 - Відходи термічного та термомеханічного обробітку
 - 3 - Відходи фізико-хімічного обробітку
 - 4 - Відходи хімічного та фотохімічного обробітку
 - 5 - Відходи від процесів збору
 - 6 - Відходи від допоміжних процесів, в т.ч. промивки та очищення, складування, пакування, маркування, вантажно-розвантажувальних робіт
 - 7 - Відходи біологічного обробітку
 - 8 - Відходи виробничо-технологічні інші, які є важливими для даного групування
 - 9 - Відходи виробничо-технологічні інші, що не позначені іншим способом, або відходи від комбінованих процесів
- в) Для відходів кінцевої продукції (від надання послуг):
 - 7 - Бракована продукція
 - 2 - Продукція, яка забруднена радіонуклідами і (або) шкідливими (небезпечними) речовинами
 - 9 - Відходи кінцевої продукції (від надання послуг) інші

Цифровий індекс фази процесу, на якій утворились відходи:

- 1 - Відходи вхідних компонентів для даного виду діяльності
- 2 - Відходи від процесів виробництва, обробітку, переробки (виробничо-технологічні відходи)
- 3 - Відходи кінцевої продукції (від надання послуг)

Цифровий індекс виду економічної діяльності, за якої утворились відходи (гармонізований або пов'язаний з кодами групувань класифікатора видів економічної діяльності - КВЕД)

Рис. 1.3. Структура коду відходів

До групи 01 належать такі класифікаційні групування:

- відходи виробництв зернових культур, продукції овочівництва та садівництва (011);
- відходи вирощування тварин та виробництва продукції тваринництва (012);
- відходи виробництва продукції змішаного господарства (013);
- відходи при наданні послуг у рослинництві та тваринництві (014);
- відходи від мисливства, ловлі капканом, розведення диких тварин (015);
- спеціалізовані послуги при поводженні з відходами продукції сільського господарства, мисливства, яка надаються за місцем утворення відходів (0159).
- Відходи, що подібні або сумісні за походженням, які входять в групу 01, класифіковані таким чином:
 - 0122.2, 0123.2, 0150.2 – у [0121.2];
 - 01122.1, 0123.1 – у [0121.1];
 - 0125.2.6 – у [0121.2.6];
- Відходи вхідних компонентів, відходи виробничо-технологічні, відходи кінцевої продукції групувань 0130, 0141, 0142 представлені (класифіковані) у відповідних структурних елементах групувань 0111, 0112, 0113, 0121, 0122, 0123, 0124, 0125.
- Відходи промивання та очищення при виробництві продукції групуванні 0112, 0113, класифіковані у [0111.2.6].
- Відходи добрив та матеріалів хімічних інших, що не можуть бути використаними за призначенням при виробництві продукції групувань 0112, 0113, класифіковані у [0111.1.2].

Завдання: 1. Вказати шифр для наступних відходів: відгоди пилогазоочисних споруд, макулатура, пісок з домішками масел, плівка поліетиленова, відходи паролону.

2. Виконати класифікацію та розрахунок власних побутових відходів.

Практичні завдання

1. Вивчення складу побутових відходів:

1.1. Розсортуйте відходи, що накопилися вдома за добу за категоріями: папір, метал, харчові відходи, пластмаса, скло та ін.

1.2. Складіть перелік основних продуктів та матеріалів кожної категорії.

1.3. Обчисліть масову частку кожної категорії у відсотках:

$$W = A/B * 100\%$$

де **A** – маса певної категорії відходів, а **B** – сукупна маса відходів.

1.4. Встановіть середній показник відходів на одного мешканця квартири, будинку.

1.5. Зробіть пропозиції щодо :

- зниження кількості відходів кожної категорії завдяки зменшенню споживання того чи іншого продукту;
- використання певних категорій відходів (кольорових металів, харчових відходів, пластмаси тощо);
- рециклізації відходів.

Запитання для самоконтролю

1. Що таке утилізація?

2. Як можна класифікувати відходи?

3. Які відходи більш шкідливі – побутові чи промислові, проаналізувати чому?

4. Чим небезпечні синтезовані речовини?

5. Назвіть основні етапи переробки побутових відходів.